

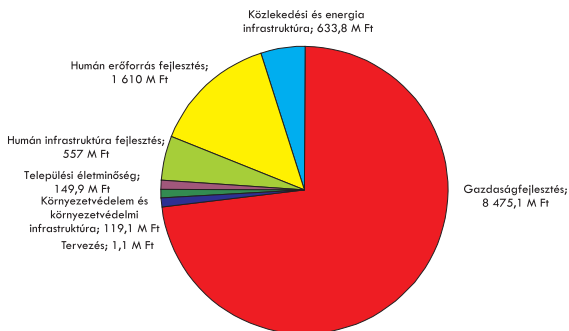
RÉGIÓK HELYZETE

A régiók helyzetének bemutatásához az általános fejlettség különböző mutatói mellett a területfejlesztési támogatások nagysága és aránya is fontos információt nyújt. Az adatokat kiegészítve néhány a területfejlesztés szempontjából fontosabb, kiemelkedő projekttel a régiók sajátságai még jobban kirajzolódnak, szembeűnőbbek a fejlesztések eltérő, térségspecifikus céljai.

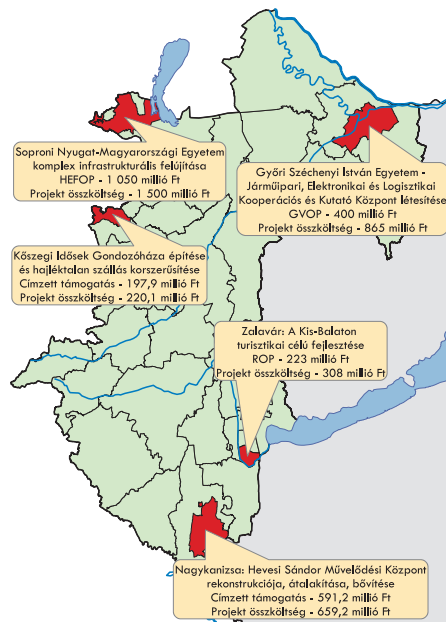
Nyugat-dunántúli régió

A régió továbbra is hazánk második legfejlettebb térsége. Itt volt a legkisebb a népességvesztés, az átlagot meghaladó természetes fogyást a bevándorlás ellensúlyozni tudta. A munkanélküliség 2007-ben itt volt a második legalacsonyabb, és a jövedelmek is az átlagnál lényegesen kedvezőb-

A Nyugat-dunántúli régió hazai fejlesztési támogatásai beavatkozási területenként, 2007

Néhány a Nyugat-dunántúli régióban megvalósított projekt, 2007

ek voltak. Gazdasági fejlettségben is a második, a legtöbb mutató alapján, gazdasági aktivitása a legmagasabb volt az országban, igaz dinamikája több területen is elmaradt a régiós versenyben. A fejlettségbeli különbségek észak-dél irányban jelentősek, Győr-Moson-Sopron megye a gazdasági fejlettség egyik példája Magyarországon, Zala megye déli részén pedig már szinte periférikus helyzetű kistérségek találhatók. A kedvező földrajzi elhelyezkedés ellenére a gyorsforgalmi úthálózat régióon belüli hiányosságai tovább növelik a belső különbségeket. Természeti állapota kiemelkedően

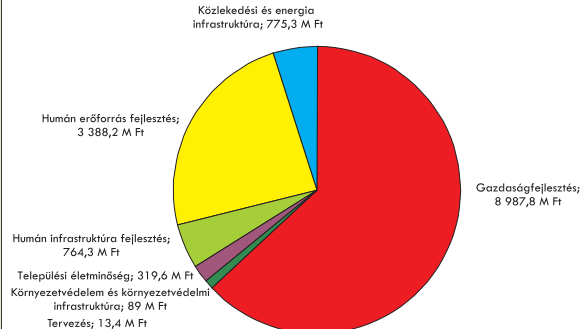
jó, ezt több nemzeti park és natúrpark is megerősíti. A környezetterhelés mértéke észak-dél irányban, a társadalmi-gazdasági fejlettséggel párhuzamosan csökken. A számos aprófalú ellenére a lakossági közműellátás többnyire az átlagnál kedvezőbb.

Dél-dunántúli régió

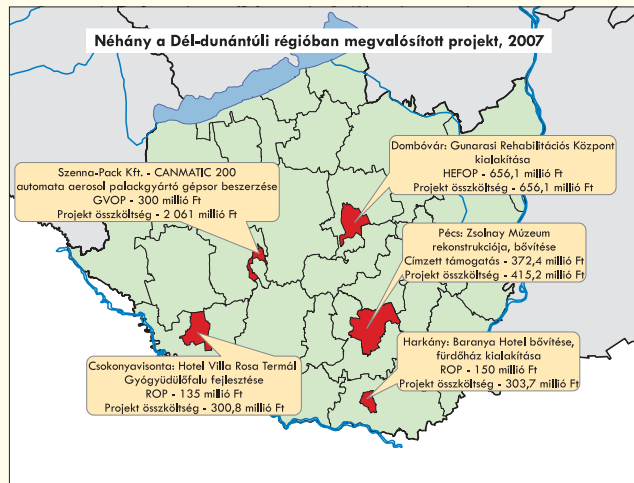
A régió társadalmi-gazdasági szempontból a fejletlenebb térségek egyike. Az ország legkisebb népességű régiója, ahol 2007-ben a fogyás üteme – főképp az egyre jelentősebb elvándorlás miatt – a második legmagasabb volt az országban. Bár a jövedelmi viszonyokban felzárkózást mutatott, munkanélkülisége a Dunántúlon a legmagasabb és még mindig másfélszerese volt az országos átlagnak. Gazdasági fejlettsége szinte az összes dimenzióban elmaradt az országos átlagtól és jelentékeny különbségeket mutatott (pl. Balaton part az Ormánsággal szemben). Területi különbségei inkább néhány prosperáló térség kiugró értékeinek köszönhetők. A gazdasági aktivitás egyedül itt csökkent 2007-ben és az egyik legalacsonyabb volt az országban.

A Dél-Dunántúlon a védett természeti területek aránya alacsony, néhány kiemelkedő jelentőségű térségre (Mecsek, Zselic, Duna- Dráva-mente) koncentrálódik. Mivel az ország egyik legkevésbé iparosodott térsége, ezért a légszennyezőanyag-kibocsátás mértéke kedvező, de az elmaradott lakossági közműellátottság miatt a települési környezet terhelése jelentős. A régió kedvezőtlen közlekedés-földrajzi helyzetét erősíti, hogy eddig egyetlen gyorsforgalmi útja (M7), a régió peremén halad, így kis területen érezteti dinamizáló hatását.

A Dél-dunántúli régió hazai fejlesztési támogatásai beavatkozási területenként, 2007

Néhány a Dél-dunántúli régióban megvalósított projekt, 2007

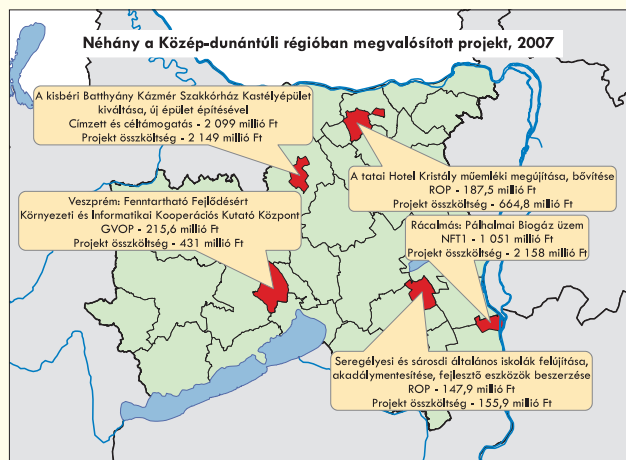
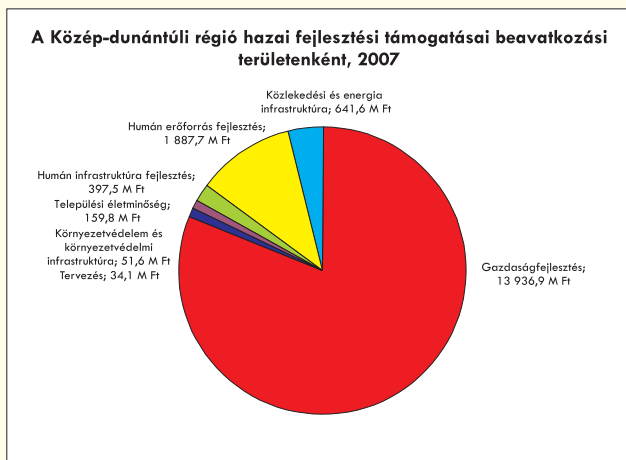
Közép-dunántúli régió

A régiót továbbra is a jelentős ipari profil és természeti, területi sokszínűség jellemzi a Közép-magyarországi régiótól elmaradó, de még jelentős gazdasági-társadalmi fejlettséggel. A magasan átlag feletti befektetések és a fajlagos GDP kiemelkedő növekedése a meginduló gazdasági fejlődést jelezték. Az átlagnál alacsonyabb munkanélküliség, valamint a Közép-Magyarország után a második legmagasabb jövedelmek is ezt látszanak alátámasztani.

A régió belső társadalmi-gazdasági differenciái leginkább Veszprém megye és a déli kistérségek

elmaradását mutatták, az északi és a budapesti agglomerációval határos kistérségekkel szemben. Bár a védett természeti területek aránya nem kiemelkedő, de egyes térségekben (Bakony, Balaton-felvidék, Dunazug-hegység) a turisztikai vonzerővel bíró természeti területek koncentráltan helyezkednek el.

A régió iparosodottsága, a viszonylag magas életszínvonal és a turizmus jelentős környezetterhelést okoz, ami leginkább a légszennyezőanyag-kibocsátás, és a szilárd hulladék fajlagos mennyiségében volt érzékelhető. Infrastrukturális helyzete is kedvező, kiemelkedő fejlesztése az M6-os autópálya építése volt.

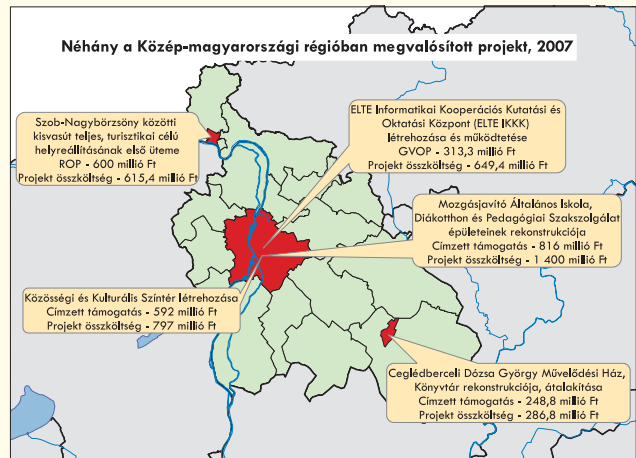
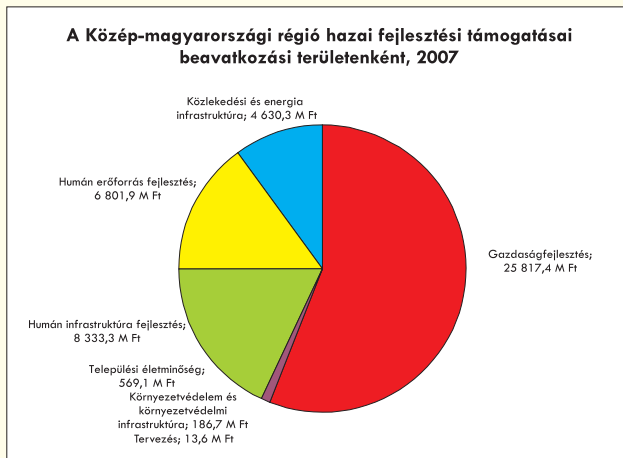
Közép-magyarországi régió

Közép-Magyarország jelentőségét Budapest határozza meg, a fővárosban összpontosuló gazdasági, társadalmi, kulturális központi szerepkörök nemzetközileg is számottevő szintre emelik a régiót. Az ország gazdaságában betöltött vezető szerepe megkérdőjelezhetetlen: az átlagnál magasabb a gazdasági és vállalkozási aktivitás, kiugróan magas a GDP.

A legnépesebb régióban a jelentős bevándorlás következtében egyedülként növekedett a lakosságszám. Társadalmi viszonyait továbbra is az át-

lagnál kimagaslóan magasabb jövedelmek és bár növekvő, de még mindig alacsony munkanélküliség jellemezte. A régió sajátossága ugyanakkor a budapesti agglomeráció és az északi és délkeleti kistérségek közötti kirívó területi különbség.

A központi fekvés miatt kiemelkedő elérhetőség és a gazdasági, földrajzi centrumszerep jelentős gépjárműforgalmat és nagy tömegű napi ingázást generál. A kiterjedt agglomerálódás és szuburbanizáció ugyanakkor komoly környezeti problémákat gerjeszt. A magas környezeti terhelés főleg a légszennyezőanyag-kibocsátás, a keletkező hulladék és a szennyvíz terén jelentős.

Észak-magyarországi régió

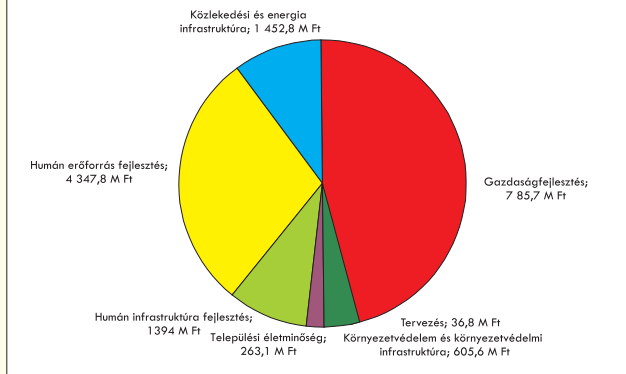
Az évek óta legnagyobb ütemű népességcsökkenést mutató régió társadalmi-gazdasági szempontból az ország egyik tartósan legelmaradottabb térsége. A perifériális helyzet az ország legmagasabb és növekvő elvándorlásában és a legmagasabb munkanélküliségben is tetten érhető. Ugyanakkor az országosan legnagyobb jövedelememelkedés, és gazdasági aktivitás növekedés 2007-ben enyhítette a lemaradást.

A jelentős belső különbségeket bizonyítja, hogy Nógrád megye fajlagos GDP-je a másik két megyé-

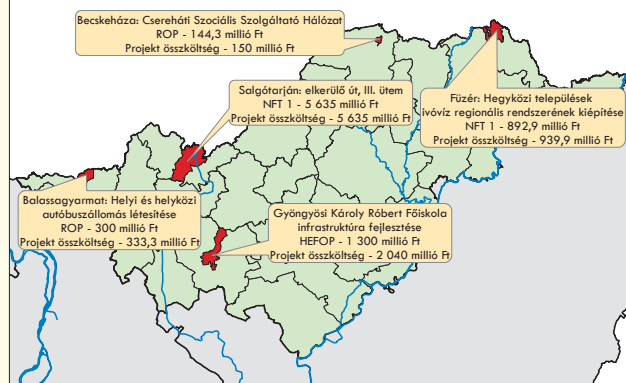
től is messze elmaradt és az országban egyedülálló módon csökkent 2006-hoz képest. A gyakran páratlan környezeti adottságok következtében az országban itt a legmagasabb a védett természeti területek aránya, területén 3 nemzeti park is működik.

Az életszínvonal elmaradottsága miatt a szilárd és folyékony hulladék mennyisége jelentősen elmaradt az átlagtól, de a légszennyezőanyag-kibocsátás az autópályák mentén és egy-egy lokális kibocsátó (vegyi üzem, erőmű) környezetében magas. A régió elérhetőségét az autópályák jelentősen javították, de a régió belüli összeköttetés részben a domborzat miatt is, problémás.

Az Észak-magyarországi régió hazai fejlesztési támogatásai beavatkozási területenként, 2007

Néhány az Észak-magyarországi régióban megvalósított projekt, 2007

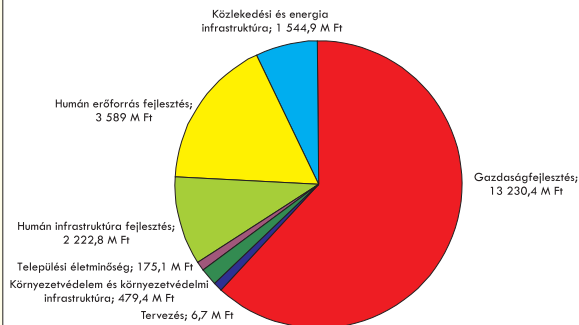
Észak-alföldi régió

Az Észak-Alföld Magyarország egyik társadalmi-gazdasági problémákkal leginkább terhelt régiója. Országosan is legelmaradottabbak közé tartozó térségei kiterjedt és összefüggő perifériát alkotnak, miközben szigetszerűen kiemelkedik néhány kedvezőbb helyzetben levő város. Az alacsony és kelet felé csökkenő természetes fogyással párhuzamosan az alacsony fejlettség miatt jelentős, és szintén kelet felé növekvő elvándorlás jellemezte a régiót. Perifériális helyzetét az országosan legalacsonyabb egy főre jutó GDP és gazdasági aktivi-

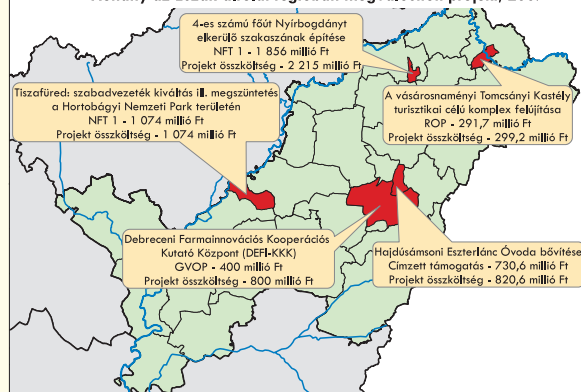
tás, a legmagasabb munkanélküliség jelzik. Előremutató viszont az átlagon felül érkező beruházások nagysága és a jövedelmek átlagon felüli növekedése. A lakossági közműhálózat szintén elmaradott.

A Hortobágyi Nemzeti Parknak köszönhetően több kistérségben magas a védett természeti területek aránya. A régióban jelentős közlekedési beruházások (M3-as autópálya továbbépítése, Budapest–Lőkösháza vasútvonal-rekonstrukció) történtek, 2007-re bekötésre került Nyíregyháza is az országos gyorsforgalmi úthálózatba. A régió belüli elérhetőség azonban még így is lassú és kedvezőtlen.

Az Észak-alföldi régió hazai fejlesztési támogatásai beavatkozási területenként, 2007

Néhány az Észak-alföldi régióban megvalósított projekt, 2007

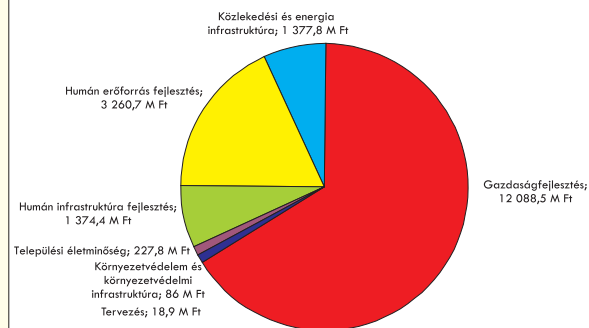
Dél-alföldi régió

Bár a régió a társadalmi-gazdasági dimenziókban többnyire elmaradt az országos átlagtól, valamelyest kedvezőbb mutatókkal és területi folyamatokkal rendelkezett, mint a másik két kelet-magyarországi, valamint a Dél-dunántúli régió. A legalacsonyabbak közé tartozó jövedelmek, valamint az országos átlag kétharmada körüli gazdasági aktivitás és befektetések azonban egyértelműen jelzik a lemaradást. Itt nem az elvándorlás, hanem a kiemelkedően magas természetes fogyás a népességcsökkenés fő oka. Gazdasági-társadalmi mutatói többnyire az országos átlag körül ala-

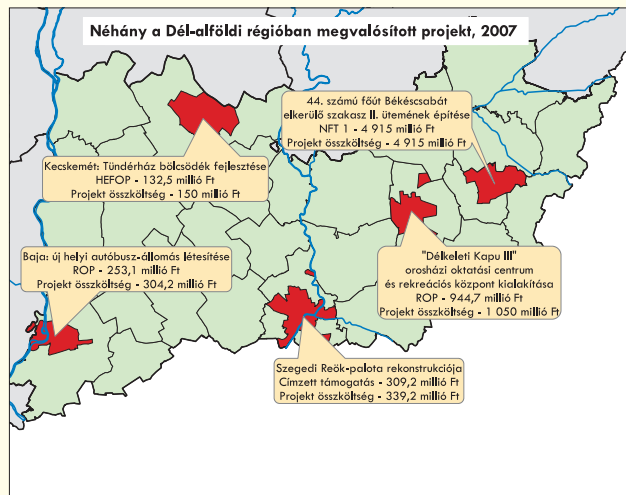
kultak, azonban a legkedvezőtlenebb jövedelmek, az országos átlag kétharmada körüli gazdasági aktivitás és befektetések jelzik a lemaradást.

A belső területi differenciák leginkább Békés és Csongrád megye román és szerb határ menti térségeinek perifériális helyzetéből adódnak. Az országos jelentőségű védett természeti területek aránya az intenzív mezőgazdasági területhasználatnak köszönhetően alacsony. A szerényebb gazdasági teljesítmény és a kevésbé ipari gazdasági szerkezet következtében a légszennyezőanyag-kibocsátás csak néhány lokális térségben magas. Fontos környezeti problémát jelent a tranzitforgalom és ugyancsak kiemelt környezetvédelmi feladat a vízvédelem. Közmű ellátottsági mutatói gyengék, mind a víz- mind a csatornahálózatba bekötött lakások aránya itt volt a legalacsonyabb.

A Dél-alföldi régió hazai fejlesztési támogatási beavatkozási területenként, 2007

Néhány a Dél-alföldi régióban megvalósított projekt, 2007

A régiók fontosabb társadalmi, gazdasági, infrastrukturális, környezeti mutatói, 2007

	Terület (km ²)	Lakónépesség (fő)	Egy lakosra jutó GDP		Működő társas vállalkozások száma ezer lakosra		Gazdasági aktivitás		Munkanélküliségi ráta	
			ezer Ft	az országos átlag %-ában	db	az országos átlag %-ában	%	az országos átlag %-ában	fő/15-59 éves	az országos átlag %-ában
Közép-Magyarország	6 918	2 897 317	4 145	163	62	177	65,9	106	2,4	38
Közép-Dunántúl	11 116	1 104 841	2 359	93	27	77	65,1	105	4,6	71
Nyugat-Dunántúl	11 328	997 939	2 488	98	28	80	66,8	110	4,3	67
Dél-Dunántúl	14 169	960 088	1 737	68	26	74	56,9	92	9,0	139
Észak-Magyarország	13 431	1 236 690	1 636	65	20	57	58,0	94	11,2	174
Észak-Alföld	17 729	1 514 020	1 602	63	21	60	56,7	92	10,5	163
Dél-Alföld	18 338	1 334 506	1 697	67	24	69	60,0	97	7,3	114
ország	93 030	10 045 401	2 536	100	35	100	61,9	100	6,5	100
	Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem		Kábeltelevízióval rendelkező lakások aránya		Gyorsforgalmi útsűrűség		Országos jelentőségű védett természeti területek aránya		Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	
	Ft	az országos átlag %-ában	%	az országos átlag %-ában	km/ezer km ²	az országos átlag %-ában	%	az országos átlag %-ában	%	az országos átlag %-ában
Közép-Magyarország	730 793	121	58,1	116	31,2	282	11,8	130	86,3	124
Közép-Dunántúl	665 115	110	58,6	117	17,0	153	8,1	89	75,1	108
Nyugat-Dunántúl	637 342	105	58,2	116	12,1	109	10,7	117	73,8	106
Dél-Dunántúl	534 702	88	51,0	102	7,8	70	5,7	63	64,7	93
Észak-Magyarország	530 583	87	45,3	90	10,9	98	14,5	160	61,7	88
Észak-Alföld	492 384	81	32,4	65	6,1	55	8,3	92	57,2	82
Dél-Alföld	516 143	85	42,6	85	6,9	62	7,0	77	50,2	72
ország	606 448	100	50,1	100	11,1	100	9,1	100	69,8	100

Az országos átlagnál legalább 20%-kal kedvezőbb mutató

Az országos átlagnál legalább 20%-kal kedvezőtlenebb mutató